

3 VRAGEN AAN

ACTEUR

GIJS SCHOLTEN VAN ASCHAT

INTERVIEW: YVON VAN APeldoorn

Je speelt bij Internationaal Theater Amsterdam de monoloog *Cliënt E. Busken*. Wie is Cliënt E. Busken?
“Een erudiete, hoogopgeleide man die tegen zijn wil in een verpleegtehuis is opgenomen. Hij heeft heel wat bereikt in zijn leven, dat beweert hij tenminste, en hij ziet zichzelf nog steeds als de viriele ‘man van de wereld’. Maar intussen draagt hij een luier en wordt hij behandeld als een kleuter: ‘Zo meneertje, dan gaan we even de schoentjes aan doen...’ ‘Ach, meneer heeft een poepie gedaan hè?, bah bah’ Hij verzet zich hevig tegen zijn ‘internering’, zoals hij dat noemt, door niet te praten. Intussen observeert hij zijn medebewoners en het verplegend personeel en geeft hij zich over aan zijn herinneringen; zijn monologue intérieur krijg je als publiek te horen. *Die Gedanken sind frei*, dat is waar de voorstelling ook over gaat. Busken mijmert over zijn interessante, succesvolle leven, maar is het allemaal wel echt, of is zijn levensverhaal onderhevig aan zijn beginnende dementie, aan de mist in zijn hoofd? Wat is schijn en wat is waar? Theater leent zich daar natuurlijk uitermate goed voor.”

De voorstelling is gebaseerd op de door jou bewerkte roman van Jeroen Brouwers. Ben je dicht bij de originele tekst gebleven?
“Ja, absoluut. Het was de rijke taal van Brouwers die me er in eerste instantie toe aanzette om deze voorstelling te maken. Ik heb niets veranderd aan zijn prachtige, beeldhouwde zinnen. Maar ik heb natuurlijk wel keuzes gemaakt; het boek bestaat uit meerdere verhaallijnen, ik heb er alleen die lijnen en thema’s uitgehaald die ik het belangrijkste vond. Ik wilde de nadruk leggen op het verlies van decorum, op de tragiek van het ouder worden; dat niemand meer ziet wie je eigenlijk bent (geweest). Het contrast tussen hoogmoed en aftakeling; de man in het nette pak die in een plas valt, dat is altijd interessant. De tekst vormt de basis van de voorstelling, en is door regisseur Maria Kraakman in een verrassende dramaturgie verpakt, met een grote rol voor muziek, gearrangeerd, gecomponeerd en uitgevoerd door Jip van den Dool.”

Je wordt bijgestaan door muzikant Jip van den Dool. Wat is de functie van de muziek in het stuk?
“De taal is zo veel, het is zo’n bombastisch geweld van woorden, daar moest iets tegenover staan, om er af en toe even aan te kunnen ontsnappen. En ik had heel veel zin om weer eens te zingen op het podium. De muziek vertegenwoordigt de tijd waarin Busken nog het mannetje was en vol in de maatschappij stond. Ik heb voor muziek uit de jaren zeventig gekozen, waarmee ik zelf ben opgegroeid en waaraan veel van mijn eigen herinneringen zijn opgehangen. De samenwerking met Jip voelt echt als thuiskomen. Zijn aanwezigheid op het toneel als muzikale ‘tegenspeler’ en het bedje dat hij legt met zijn gitaar helpen me enorm. We noemen het wel een monoloog, maar het voelt eigenlijk meer als een dialoog, tussen de taal en de muziek. We spelen de voorstelling echt met z’n tweeën.”

De voorstelling *Cliënt E Busken* is op 17 mei te zien in de Stadsschouwburg. Kijk voor meer informatie op blz. 17.